

การบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการ
ขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกูอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
Strategic Logistics Management Affecting the Operational Efficiency of Small
Entrepreneurs at the Chong Sa Taku Border Trade Market,
Ban Kruat District, Buriram Province

อรรถพันธ์ ฉัตรปทุมทิพย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู (2) ศึกษาการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการขนาดย่อม (3) ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม (4) เปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (5) ศึกษาการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คนจากผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามที่ออกแบบมาเพื่อตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล การบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ และประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทำด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติ One-Way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการขนาดย่อม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ส่งผลให้การบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า การบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในด้านการลดต้นทุน ($b = 0.223$, $\beta = 0.306$, $t = 3.626$, $\text{Sig.} = 0.000$), ความถูกต้องแม่นยำของสินค้า ($b = 0.502$, $\beta = 0.621$, $t = 9.378$, $\text{Sig.} = 0.000$), และการเพิ่มยอดขาย ($b = -0.167$, $\beta = -0.303$, $t = -3.634$, $\text{Sig.} = 0.000$) โดยการลดต้นทุนและความถูกต้องแม่นยำของสินค้ามีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ในขณะที่การเพิ่มยอดขายมีผลเชิงลบ

การบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ในด้านการขนส่งและกระจายสินค้า การบริหารสินค้าคงคลัง และการจัดการทำเลที่ตั้ง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการขนส่งและการบริหารสินค้าคงคลังที่มีค่า $\text{Sig.} < 0.05$ แบบจำลองการวิเคราะห์สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ร้อยละ 60.5 ($R^2 = 0.605$) และผลการทดสอบสมการโดยรวมมีค่า $F = 47.957$ และ $\text{Sig. of } F = 0.000$ แสดงว่าสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการโลจิสติกส์, กลยุทธ์, ประสิทธิภาพการดำเนินงาน, ผู้ประกอบการขนาดย่อม

Abstract

His research aims to (1) examine the personal factors of small entrepreneurs in the Chong Sa Taku border trade market, (2) study the strategic logistics management of small entrepreneurs, (3) investigate the operational performance efficiency of small entrepreneurs, (4) compare the operational performance efficiency of small entrepreneurs classified by personal factors, and (5) analyze the effect of strategic logistics management on the operational performance efficiency of small entrepreneurs in the Chong Sa Taku border trade market, Ban Kruat District, Buriram Province. A quantitative research approach was employed, with a sample of 240 small entrepreneurs in the Chong Sa Taku border trade market. Data was collected using a structured questionnaire. Statistical analyses included descriptive statistics, One-Way ANOVA, and multiple regression analysis.

The findings revealed that personal factors such as gender, age, and education level significantly affected the strategic logistics management of small entrepreneurs at the 0.05 significance level. Multiple regression analysis showed that strategic logistics management significantly influenced operational performance. Cost reduction had a positive impact on operational efficiency ($b = 0.223$, $\beta = 0.306$, $t = 3.626$, $\text{Sig.} = 0.000$), product accuracy also had a positive impact ($b = 0.502$, $\beta = 0.621$, $t = 9.378$, $\text{Sig.} = 0.000$), while sales growth had a negative impact on operational efficiency ($b = -0.167$, $\beta = -0.303$, $t = -3.634$, $\text{Sig.} = 0.000$).

Furthermore, strategic logistics management in terms of transportation and distribution, inventory management, and location management had a statistically significant impact on operational efficiency, particularly transportation and inventory management ($\text{Sig.} < 0.05$). The regression model explained 60.5% of the variance in operational performance efficiency ($R^2 = 0.605$), and the overall model showed statistical significance ($F = 47.957$, $\text{Sig. of } F = 0.000$), indicating that the model is statistically significant.

Keywords: Logistics Management, Strategy, Operational Efficiency, Small Entrepreneurs

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าชายแดนซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น เนื่องจากประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชาและมาเลเซีย ซึ่งล้วนเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน (สง่า ทองอรุณ,2564) โดยพื้นที่การค้าชายแดนที่มีความสำคัญ ได้แก่ ตลาดการค้าชายแดนบ้านคลองลึก จังหวัดสระแก้ว ตลาดการค้าชายแดนช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ช่องสง่า จังหวัดศรีสะเกษ และจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 157,000,000 บาท ข้อมูลในปี พ.ศ.2561 (ชุดปฏิบัติการช่องสายตะกู กองร้อยทหารพรานที่2604 กองกำลังสุรนารี:กรมประชาสัมพันธ์ 2568)อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการขนาดย่อมในพื้นที่ดังกล่าวยังคงเผชิญกับข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและการดำเนินงานโดยรวม ดังนั้น การศึกษาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ (กิตติพงษ์ วงศ์แสง,2564) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู เพื่อให้สามารถพัฒนาและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนในบริบทของการค้าระหว่างประเทศ

ตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างไทยและกัมพูชา โดยเฉพาะในบริบทของการค้าระดับชุมชนและผู้ประกอบการขนาดย่อมในพื้นที่ อย่างไรก็ตามการพัฒนาอย่างยั่งยืนของตลาดดังกล่าวยังคงเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะในด้านขององค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ของผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนยังขาดการได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ปี 2561พบว่า ผู้ประกอบการในตลาดการค้าช่องสายตะกูยังขาดศักยภาพในการบริหารจัดการด้าน โลจิสติกส์และการค้าชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันเมื่อเทียบกับตลาดการค้าชายแดนอื่นๆ ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว หากไม่มีการวางรากฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทักษะ และการสนับสนุนเชิงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ก็จะไม่สามารถยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ได้อย่างเท่าเทียมในการแข่งขัน (ธัญนันท์ ไพบูลย์สุข,2566)

การศึกษาวิจัยในประเด็นนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้เกิดการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเชิงนโยบาย การออกแบบหลักสูตรอบรม และการสนับสนุนจากภาครัฐได้อย่างตรงจุด (เอกอภิวัดน์,2568) ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการขนาดย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่ทันสมัยมากขึ้น ในทางกลับกัน หากไม่มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้ประกอบการในพื้นที่อาจยังคงเผชิญกับข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ มาสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของระบบการค้าและ โลจิสติกส์ระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจนำไปสู่การสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ การลดลงของรายได้และความไม่สามารถแข่งขันในตลาดการค้าชายแดนที่มีพัฒนาแล้วได้อย่างยั่งยืน (กรมประชาสัมพันธ์,2568)

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู จึงมีความสำคัญ

อย่างยิ่ง ทั้งในด้านการเติมเต็มช่องว่างทางองค์ความรู้ และการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนอย่างยั่งยืน และช่วยให้เกิดการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา นโยบาย การออกแบบการฝึกอบรม และการสนับสนุนจากภาครัฐได้อย่างตรงจุด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการขนาดย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่ทันสมัยมากขึ้น สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และขยายโอกาสทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพในทางกลับกัน หากไม่มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบผู้ประกอบการขนาดย่อมในพื้นที่อาจยังคงเผชิญกับข้อจำกัดเดิมที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของระบบการค้าและ โลจิสติกส์ระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจนำไปสู่การสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ การลดรายได้ และไม่สามารถแข่งขันในตลาดการค้าชายแดนที่มีการพัฒนาแล้วได้อย่างยั่งยืน (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ,2565)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
5. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม ใน ตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่แตกต่างกัน
2. การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสาตะกู อำเภอ บ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ ตามแนวคิดของ(Ballou, R. H. (2004) ระกอบไปด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่

1. ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า
2. ด้านการบริหารสินค้าคงคลัง

3. ด้านการจัดการทำเลที่ตั้ง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมSMEs ตามแนวคิดของ Organizational Performance (Richard, Devinney & Yip, 2009) ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการลดต้นทุน
2. ด้านระยะเวลาการส่งมอบ
3. ด้านความพึงพอใจของลูกค้า
4. ด้านความถูกต้องแม่นยำของสินค้า
5. ด้านการเพิ่มยอดขาย

ขอบเขตด้านของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการขนาดย่อม ที่จดทะเบียนและมีการรายงานงบทางการเงินกับกรมพัฒนาธุรกิจ โดยเลือกประชากรจากผู้ประกอบการขนาดย่อมเป็นนิติบุคคลในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เข้ามาทำการค้าใน ตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ นั้นมีจำนวน 3 อำเภอ โดยอ้างอิงจากฐานข้อมูลสถิติของ DBD Datawarehouse ซึ่งเป็นฐานข้อมูลของ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่าในพื้นที่ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ มีนิติบุคคลที่จดทะเบียนและส่งงบการเงิน รวมทั้งสิ้น 601 ราย (2568). DBD Datawarehouse:ข้อมูลนิติบุคคล สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2568 จาก <https://datawarehouse.dbd.go.th/stats>) ประกอบด้วย

อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 144 ราย

อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 44 ราย

อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 413 ราย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวน จำนวน 240 คน ได้จากการคำนวณของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรโดยใช้สูตร ทาโร ยามานะ (taro yamane,1976) โดยกำหนดขอบเขต กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม 1 ร้านค้า = 1 ตัวแทนผู้ประกอบการ เนื่องจากจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ประกอบด้วย

1. การแบ่งชั้นประชากร (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามพื้นที่ศึกษาเป็น 3 ชั้น ได้แก่ อำเภอบ้านกรวด อำเภอนมดงรัก และอำเภอบราสาท

2. การจัดสรรสัดส่วนตัวอย่าง (Proportional Allocation) เพื่อให้จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นสอดคล้องกับสัดส่วนประชากร

3. การเลือกตัวอย่างในแต่ละชั้น ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากผู้ประกอบการที่สามารถเข้าถึงและยินดีเข้าร่วมการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่ ตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เข้ามาทำการค้าในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู นั้นมีจำนวน 3 อำเภอ

ประกอบด้วย อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 44 ราย และอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงระยะเวลาที่กำหนดดังต่อไปนี้ ระยะเวลาในการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ตั้งแต่ ห้วงเดือน 1 สิงหาคม พ.ศ.2568 ถึง 31 ตุลาคม พ.ศ.2568

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. **ทฤษฎีการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Logistics Management Theory)** พัฒนาโดย Ballou (2004) ซึ่งมุ่งเน้นการวางแผนและการประสานงานระหว่างกิจกรรมโลจิสติกส์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานในระบบโลจิสติกส์เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงกระบวนการตั้งแต่การขนส่งและกระจายสินค้า การบริหารสินค้าคงคลัง การเลือกทำเลที่ตั้ง ไปจนถึงการตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างเหมาะสม ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการโลจิสติกส์ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กรสามารถช่วยลดต้นทุน เพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงาน และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน ในการวิจัยนี้ ทฤษฎีการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์กิจกรรมโลจิสติกส์หลัก ได้แก่ ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า ด้านการบริหารสินค้าคงคลัง และด้านการจัดการทำเลที่ตั้ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทการค้าชายแดนที่มีข้อจำกัดด้านเวลา ทุนทรัพย์ และความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมทางการค้า ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีของ Ballou (2004) สามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริหารจัดการและผลลัพธ์ทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนได้อย่างเหมาะสม (Ballou, R. H., 2004)

2. **ทฤษฎีการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Logistics Management)** พัฒนาโดย Ballou (2004) ซึ่งมุ่งเน้นการวางแผนและประสานงานระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานเพื่อให้การดำเนินงานในระบบโลจิสติกส์มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการเชื่อมโยงกระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่การขนส่ง การบริหารสินค้าคงคลัง การเลือกทำเลที่ตั้ง และการบริการลูกค้า ทฤษฎีนี้มีบทบาทสำคัญในการช่วยลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาด ในงานวิจัยนี้ ทฤษฎีดังกล่าวถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม โดยเฉพาะในการพัฒนาระบบขนส่ง การบริหารสินค้าคงคลัง และการเลือกทำเลที่ตั้งให้มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ธุรกิจ (Ballou, R. H., 2004)

3. **ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม (Operational Performance Theory)** ซึ่งอ้างอิงจากการศึกษาโดย Richard, Devinney, & Yip (2009) พิจารณาเรื่องของการลดต้นทุน การส่งมอบที่รวดเร็ว ความพึงพอใจของลูกค้า ความถูกต้องแม่นยำของสินค้า และการเพิ่มยอดขายเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน การประเมินประสิทธิภาพในบริบทของผู้ประกอบการขนาดย่อมจะช่วยให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรและการจัดการโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจ ในการวิจัยนี้ ทฤษฎีดังกล่าวช่วยให้เข้าใจถึงผลกระทบของการบริหาร

จัดการ โลจิสติกส์ที่มีต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดน (Richard, P. J., Devinney, T. M., & Yip, G. S., 2009)

ดังนั้นการบูรณาการทฤษฎีการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ และทฤษฎีประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม ช่วยให้การศึกษานี้สามารถอธิบายอิทธิพลระหว่างการบริหารจัดการ โลจิสติกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกูได้อย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติของกระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์ทางธุรกิจ อันนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ชายแดนและสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการได้อย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทำนอง ชิดชอบ (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง "การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์" โดยใช้เครื่องมือสถิติเชิงปริมาณ ได้แก่ การใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการจำนวน 240 คน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลเชิงพรรณนา และระดับการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานนั้นได้ใช้สถิติ Independent Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม และ One-Way ANOVA สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยังใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 . ทรงยุทธ ต้นวัน (2566) ในงานวิจัย การพัฒนาศักยภาพและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ SMEs โดยใช้เทคนิคการจัดการโลจิสติกส์ในจังหวัดสกลนคร พบว่า การใช้เทคนิคการจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพในธุรกิจ SMEs สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในจังหวัดสกลนครได้ โดยเฉพาะในการบริหารสินค้าคงคลังและการขนส่ง

ทรงยุทธ ต้นวัน (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ SMEs โดยใช้เทคนิคการจัดการโลจิสติกส์ในจังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ตั้งแต่การจัดซื้อวัตถุดิบ การจัดเก็บวัตถุดิบ จนถึงการจัดจำหน่ายสินค้า รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs และการพัฒนาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้ประกอบการ SMEs ที่จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร จำนวน 1,091 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 400 คน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมถูกวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 15 โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและวิธีการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดสกลนครมีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจอย่างมาก โดยปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินธุรกิจคือ ขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดการโลจิสติกส์ตั้งแต่การผลิตจนถึงการจัดจำหน่ายสินค้า โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของ

เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำสินค้าไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้าหรือแหล่งท่องเที่ยวได้ การแนะนำให้มีช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าออนไลน์และออฟไลน์สามารถช่วยเสริมศักยภาพในการขายสินค้าได้ ทั้งนี้ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการผลิตภัณฑ์ SMEs รวมถึงการสร้างความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดการโลจิสติกส์เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

Xu, Di Nardo & Yin (2024) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง Improved Swarm Intelligence-Based Logistics Distribution Optimizer: Decision Support for Multimodal Transportation of Cross-Border E-Commerce วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 1.สร้างโมเดลเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายสินค้าสำหรับอีคอมเมิร์ซข้ามพรมแดนที่ใช้การขนส่งหลายรูปแบบ(multimodal) 2.พัฒนาอัลกอริทึม SCSO (Sand Cat Swarm Optimization) ฉบับปรับปรุงเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มประสิทธิภาพแบบหลายวัตถุประสงค์: ลดต้นทุน, ลดคาร์บอน, เพิ่มความพึงพอใจลูกค้า ขอบเขตของงานวิจัยตั้ง ฟังก์ชันเพื่อแก้ปัญหาค่าเพิ่มประสิทธิภาพแบบหลายวัตถุประสงค์ ได้แก่ การลดต้นทุน การลดการปล่อยคาร์บอน และการเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า พร้อมข้อจำกัดหลายมิติ (เช่น ความจุเครื่องบิน/รถบรรทุก, จำกัดเวลา, เส้นทาง/ตารางเดินรถ) เปรียบเทียบ SCSO ฉบับปรับปรุง กับวิธี heuristic/swarm อื่น ๆ บน กรณีศึกษาจริงของโลจิสติกส์อีคอมเมิร์ซข้ามแดน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพการแก้ไข ผลการวิจัยอัลกอริทึมที่ปรับปรุงช่วยให้เกิด การสำรวจพื้นที่คำตอบ ที่ดีขึ้น ลดการติดกับดัก local minima และสร้างคำตอบที่สมดุลระหว่างต้นทุน-คาร์บอน-ความพึงพอใจลูกค้าในบริบท multimodal ได้อย่างมั่นคง กรณีจริงแสดงให้เห็นว่าแนวทางที่เสนอ ลดต้นทุนการจัดส่งและคาร์บอน พร้อมทั้ง เพิ่มคะแนนความพึงพอใจลูกค้า เมื่อเทียบกับ baseline/วิธีเดิม รายงานผลการทดลองบนข้อมูลจริง โดยเปรียบเทียบ SCSO-ปรับปรุง กับอัลกอริทึมเทียบเคียง และแสดงตัวชี้วัด (เช่น ต้นทุนรวม, emission, ระดับความพึงพอใจ, เวลาในการคำนวณ) เพื่อยืนยันข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ได้แก่ ผู้ประกอบการขนาดย่อม ที่จดทะเบียนและมีการรายงานงบทางการเงินกับกรมพัฒนาธุรกิจ โดยเลือกประชากรจากผู้ประกอบการขนาดย่อมเป็นนิติบุคคลในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เข้ามาทำการค้าใน ตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ นั้นมีจำนวน 3 อำเภอ โดยอ้างอิงจากฐานข้อมูลสถิติของ DBD Datawarehouse ซึ่งเป็นฐานข้อมูลของ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่าในพื้นที่ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ มีนิติบุคคลที่จดทะเบียนและส่งงบการเงิน รวมทั้งสิ้น 601 ราย (2568). DBD Datawarehouse:ข้อมูลนิติบุคคล สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2568 จาก <https://datawarehouse.dbd.go.th/stats> ประกอบด้วย

อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 144 ราย

อำเภอนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 44 ราย

อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 413 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ จากบทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเอกสาร สิ่งพิมพ์ จากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อคำถามจาก งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความสอดคล้องครอบคลุม และตรงประเด็นกับแนวคิดทฤษฎีที่ต้องการศึกษา และ ร่างแบบสอบถามในแต่ละด้านให้ครอบคลุมค่านิยมของตัวแปรทุกตัว

2. ร่างแบบสอบถามการศึกษา การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบข้อคำถามว่าครอบคลุมเนื้อหาและเป็นไปตามวัตถุประสงค์งานวิจัยหรือไม่

3. นำแบบสอบถามที่ออกแบบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เพื่อตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นจะใช้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของคำถามในแบบสอบถาม หากมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป โดยได้ค่าเท่ากับ 0.86 สรุปเลือกหัวข้อแบบสอบถามตามเกณฑ์กำหนด

4. นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ กลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ว นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.83 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (1984) มีค่าเท่ากับ 0.83 ซึ่งมากกว่า 0.7 ดังนั้น แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้ มีคุณภาพเพียงพอและมีความเชื่อมั่นสูง (ประคอง วรรณสุด, 2560) แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นสูงและเหมาะสมในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

5. ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านกระบวนการทดสอบแล้ว ผ่านเกณฑ์แล้วไปทำการแจก เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ จำนวน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่แตกต่างกัน โดยใช้ T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยใช้ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อม ในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ทดสอบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการจำนวน 240 คน ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเพศหญิงร้อยละ 37.50 อายุส่วนใหญ่ระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 55.80) รองลงมาคืออายุ 20-30 ปี (ร้อยละ 23.30) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มวัยแรงงานเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางเศรษฐกิจบริเวณตลาดชายแดน ทั้งนี้ผู้ประกอบการมีความหลากหลายด้านประเภทธุรกิจ โดยประกอบอาชีพค้าปลีก-ค้าส่งสินค้าอุปโภคบริโภคมากที่สุด รองลงมาคือธุรกิจผลิตสินค้าและธุรกิจบริการ ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ในหลายด้าน

ผลการวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (\bar{X} = 4.50, SD = 0.19) โดยแยกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า (\bar{X} = 4.41, SD = 0.37) ด้านการบริหารสินค้าคงคลัง (\bar{X} = 4.59, SD = 0.32) และด้านการจัดการด้านทำเลที่ตั้ง (\bar{X} = 4.51, SD = 0.28) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรด้านโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านสินค้าคงคลังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการเตรียมสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดชายแดน และข้อจำกัดด้านเวลาเปิด-ปิดของจุดผ่อนปรนชายแดน

ในส่วนของประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.52, SD = 0.28) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเพิ่มยอดขาย (\bar{X} = 4.62, SD = 0.35) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า (\bar{X} = 4.56, SD = 0.26) ด้านการลดต้นทุน (\bar{X} = 4.55, SD = 0.26) ด้านระยะเวลาการส่งมอบ (\bar{X} = 4.48, SD = 0.30) และด้านความถูกต้องแม่นยำของสินค้า (\bar{X} = 4.41, SD = 0.24) สะท้อนให้เห็นว่าการเพิ่มยอดขายเป็นผลลัพธ์ที่ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของตลาดชายแดนที่มีการซื้อขายอย่างต่อเนื่องและมีความต้องการหลากหลายจากทั้งสองฝั่งชายแดน

เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าลักษณะประชากรผู้ประกอบการมีผลต่อการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < .05) ในหลายด้าน เช่น ประเภทธุรกิจมีผลต่อด้านการบริหารสินค้าคงคลัง (Sig = .012) และด้านทำเลที่ตั้ง (Sig = .000) ขณะที่ระยะเวลาการดำเนินกิจการมีผลต่อทุกด้านของโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์อย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการนานกว่า 6 ปีมีค่าเฉลี่ยด้านการขนส่งและกระจายสินค้าสูงที่สุด (\bar{X} = 4.66) สะท้อนให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจช่วยเพิ่มศักยภาพในการจัดการ โลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับสูง โดย

สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ที่แสดงให้เห็นว่าบางองค์ประกอบของการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการดำเนินงานได้อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ด้านความถูกต้องแม่นยำของสินค้าเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการสินค้าให้ถูกต้อง ครบถ้วน และลดความผิดพลาดในกระบวนการ โลจิสติกส์ มีส่วนช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวมของกิจการ ในบริบทการค้าชายแดน ได้อย่างชัดเจน รองลงมาคือด้านการลดต้นทุน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการควบคุมต้นทุนด้าน โลจิสติกส์อย่างเหมาะสม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการ

ด้านการเพิ่มยอดขาย พบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเชิงลบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การมุ่งเน้นการเพิ่มยอดขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้ควบคู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรและกระบวนการ โลจิสติกส์อย่างเหมาะสม อาจส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวมลดลงได้

ด้านระยะเวลาการส่งมอบและด้านความพึงพอใจของลูกค้า ไม่พบความสัมพันธ์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ กับประสิทธิภาพการดำเนินงานในแบบจำลองการวิเคราะห์ ซึ่งอาจสะท้อนว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการจัดการด้านดังกล่าวอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำของสินค้าและการควบคุมต้นทุน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมด้าน โลจิสติกส์มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการในบริบทพื้นที่ชายแดนอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้า และสะท้อนลักษณะเฉพาะของพื้นที่ศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีระดับการบริหารจัดการ โลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการบริหารสินค้าคงคลังมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการทำเลที่ตั้ง และด้านการขนส่ง และกระจายสินค้า ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการ โลจิสติกส์ที่มองว่ากิจกรรมโลจิสติกส์หลักเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนของธุรกิจ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ ทำนอง ชิดชอบ (2566) และ บัณฑิต เพิ่มบุญ (2563) ที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการ โลจิสติกส์ในพื้นที่ชายแดนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม งานของบัณฑิต เพิ่มบุญ (2563) มุ่งเน้นระดับนโยบาย ขณะที่งานวิจัยครั้งนี้สะท้อนการดำเนินงานของผู้ประกอบการในระดับปฏิบัติการภายใต้บริบทพื้นที่จริง

ในด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับ **มากที่สุด** โดยเฉพาะด้านความพึงพอใจของลูกค้า การควบคุมต้นทุน และผลการดำเนินงานโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร และงานของ ทรงยุทธ ต้นวัน (2566) และ นัฐพงษ์ จัดจ้าง (2565) ที่พบว่าผู้ประกอบการที่มีการจัดการโลจิสติกส์ที่ดีสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ถดถอยของการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรด้านการเพิ่มยอดขายมีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ซึ่งสะท้อนว่าการมุ่งเพิ่มยอดขายโดยไม่ควบคุมต้นทุนและกระบวนการ อาจลดประสิทธิภาพโดยรวมในบริบทตลาดชายแดน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาและระยะเวลาในการดำเนินกิจการที่ยาวนาน มีระดับการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์ที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดลักษณะผู้ประกอบการและงานของ ทรงยุทธ ต้นวัน (2566) อย่างไรก็ตาม งานของ นัฐพงษ์ จัดจ้าง (2565) และ เอมอร แสนภูวา (2562) ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของตลาดการค้าชายแดน ช่องสายตะกูที่ยังมีความไม่แน่นอนด้านการเปิด-ปิดด่าน

ในประเด็นด้านความถูกต้องแม่นยำของการดำเนินงาน แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น แต่ผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานมากที่สุด ($b = 0.502$) ซึ่งสอดคล้องกับงานของ สุกัทรารักษ์ สายสมบูรณ์ (2559) รวมถึง Bandaranayake (2024) และ Prashanth Cecil (2024) ที่ชี้ว่าความถูกต้องของข้อมูลและกระบวนการโลจิสติกส์เป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม

เมื่อเปรียบเทียบกับงานของ Xu, Di Nardo และ Yin (2024) ซึ่งศึกษาในบริบท e-commerce ข้ามพรมแดน พบความแตกต่างเชิงบริบท โดยงานดังกล่าวชี้ว่าการเพิ่มประสิทธิภาพระบบส่งผลเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางการตลาด ขณะที่การศึกษานี้พบว่า การเพิ่มยอดขายมีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน อันสะท้อนข้อจำกัดด้านระบบและศักยภาพของผู้ประกอบการขนาดย่อมในตลาดการค้าชายแดน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 พบว่า แม้ผู้ประกอบการในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู มีระดับการบริหารจัดการโลจิสติกส์เชิงกลยุทธ์และประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่ยังมีบางด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น และบางปัจจัยมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสามารถเสนอแนะแนวทางปรับปรุงได้ดังนี้

1) ด้านความถูกต้องแม่นยำของสินค้า แม้ด้านความถูกต้องแม่นยำของสินค้าจะอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มปัจจัยด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน อีกทั้งจากผลการวิเคราะห์พบว่าด้านนี้มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการควบคุมความถูกต้องของสินค้าอย่างเป็นระบบ เช่น การกำหนดขั้นตอนการตรวจรับและตรวจส่งสินค้า การจัดทำแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และการลดความผิดพลาดในกระบวนการจัดการสินค้า เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวมของกิจการ

2) ด้านการลดต้นทุนการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่าด้านการลดต้นทุนมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าการควบคุมต้นทุน

ด้านโลจิสติกส์เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการวางแผนต้นทุนอย่างเหมาะสม เช่น การจัดการรอบการขนส่ง การเลือกวิธีการขนส่งให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชายแดน และการลดต้นทุนแฝงจากการจัดเก็บและการเคลื่อนย้ายสินค้า เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

3) ด้านการเพิ่มยอดขาย จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการเพิ่มยอดขายมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาร่วมกับผลการวิเคราะห์พบว่า การมุ่งเน้นการเพิ่มยอดขายโดยไม่ควบคู่กับการบริหารจัดการ โลจิสติกส์อย่างเหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม ดังนั้น ผู้ประกอบการควรดำเนินกลยุทธ์การเพิ่มยอดขายควบคู่กับการบริหารจัดการต้นทุนและความถูกต้องของสินค้า เพื่อให้การขายยอดขายไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการดำเนินงาน

4) ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t-test และ F-test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ เช่น อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาดำเนินงาน มีผลต่อการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ด้านการขนส่งและกระจายสินค้า แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มมีแนวทางการจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ประกอบการควรพัฒนาทักษะและแนวทางการวางแผนการขนส่งให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ชายแดน เช่น การปรับเปลี่ยนเส้นทางและรูปแบบการขนส่งตามช่วงเวลาเปิด-ปิดของจุดก่อนปรน และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มความต่อเนื่องและลดความล่าช้าในการกระจายสินค้า

การนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ของผู้ประกอบการในตลาดการค้าชายแดนช่องสายตะกู โดยเน้นการพัฒนาในระดับการปฏิบัติและการบริหารจัดการภายในองค์กร ดังนี้

1) การนำไปใช้ในระดับผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินธุรกิจในพื้นที่ชายแดน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการด้านความถูกต้องของสินค้า การควบคุมต้นทุน และการวางแผนการขายควบคู่กับศักยภาพด้าน โลจิสติกส์ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง ลดความผิดพลาด และเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน ผู้ประกอบการสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน การวางแผนทรัพยากร และการตัดสินใจด้าน โลจิสติกส์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการค้าชายแดน

2) การนำไปใช้ในระดับการบริหารจัดการกิจการ ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการกำหนดแนวทางการจัดการ โลจิสติกส์ภายในกิจการ เช่น การปรับรูปแบบการขนส่ง การบริหารสินค้าคงคลัง และการเลือกทำเลหรือช่องทางการกระจายสินค้าให้เหมาะสมกับช่วงเวลาและเงื่อนไขของการค้าชายแดน ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของกิจการมีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ และลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในการดำเนินธุรกิจ

3) การนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ เช่น การพัฒนาความรู้ด้านการวางแผน โลจิสติกส์ การควบคุมต้นทุน และการจัดการกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวและดำเนินธุรกิจในบริบทของตลาดการค้าชายแดน ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือกรณีศึกษา เพื่ออธิบายสาเหตุของความผิดพลาดด้านความถูกต้องของสินค้าและต้นทุนโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงจากผลการทดลอง
2. ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังตลาดการค้าชายแดนอื่น เช่น ช่งจอม มุกดาหาร หรืออัญประเทศ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ วงศ์แสง. (2564). การบริหารจัดการ โลจิสติกส์ในธุรกิจ SMEs. *การศึกษาวิจัย*, 20(1), 22–34.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2568). *การพัฒนาการค้าในเขตชายแดนไทย–กัมพูชา*. หน่วยงานราชการ. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2565). การค้าชายแดนและโอกาสทางเศรษฐกิจในภูมิภาค. *วารสารการค้าระหว่างประเทศ*, 34(2), 60–72.
- จัดตรงค์ เพลินหัด. (2563). ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมโลจิสติกส์. *Journal of Logistics*, 15(2), 25–40.
- ชั้นนันท ไพบูลย์สุข. (2566). บทบาทของผู้ประกอบการในเศรษฐกิจชายแดนและนวัตกรรมทางธุรกิจ. *วารสารเศรษฐกิจและการจัดการ*, 14(1), 80–95.
- ประคอง วรรณสุด. (2560). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.สง่า ทองอรุณ. (2564). การพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมในเขตเศรษฐกิจชายแดน. *วารสารการค้าข้ามแดน*, 15(4), 150–163.
- สุภัทรภรณ์ สายสมบูรณ์. (2559). การจัดการโลจิสติกส์ด้านข้อมูลและการควบคุมกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 9(2), 45–60.
- ทรงยุทธ ต้นวัน. (2566). การพัฒนาศักยภาพและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ SMEs โดยใช้เทคนิคการจัดการโลจิสติกส์ในจังหวัดสกลนคร. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนา*, 18(1), 1–18.
- ทำนอง ชิดชอบ. (2566). การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการค้าชายแดนไทย–กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์. *วารสารการจัดการ โลจิสติกส์*, 12(2), 45–60.
- นัฐพงษ์ จัดจ้าง. (2565). การจัดการโลจิสติกส์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการ SMEs. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 11(3), 90–105.
- เอมอร แสนภูวา. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการขนาดย่อม. *วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์*, 7(1), 55–70.
- Ballou, R. H. (2004). *Business logistics/supply chain management: Planning, organizing, and controlling the supply chain* (5th ed.). Pearson Education.
- Bandaranayake, T. (2024). Cross-border logistics coordination and operational efficiency. *International Journal of Logistics Management*, 35(1), 45–62.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essentials of psychological testing* (4th ed.). Harper & Row.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. John Wiley & Sons.

- Mitchell, T. R., & Lee, T. W. (2001). Job embeddedness: A conceptual foundation for studying the relationship between job satisfaction and voluntary turnover. *Academy of Management Review*, 26(3), 515–527. <https://doi.org/10.5465/amr.2001.4845786>
- Prashanth Cecil, R. (2024). Logistics accuracy and cross-border operational performance. *Journal of Supply Chain Management*, 60(2), 88–102.
- Richard, P. J., Devinney, T. M., & Yip, G. S. (2009). Measuring organizational performance: Towards methodological best practice. *Journal of Operations Management*, 27(3), 175–187. <https://doi.org/10.1016/j.jom.2008.08.002>
- Xu, Y., Di Nardo, M., & Yin, S. (2024). Improved swarm intelligence-based logistics distribution optimizer: Decision support for multimodal transportation of cross-border e-commerce. *Expert Systems with Applications*, 238, 121980. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121980>